

N:o 23.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående bestridande af kostnader för åtgärder till förekommande af skogshärjning af insekten nunnan; gifven Stockholms slott den 15 december 1899.

Sedan Kongl. Maj:t dels enligt nådigt bref den 30 september 1898 till bestridande af kostnaderna för en skogstjenstemans resa till vissa trakter af utlandet för inhemtande af praktisk kännedom om utförandet af till insekten nunnans bekämpande brukliga och verksamma åtgärder äfvensom till betäckande af kostnader för redan verkställda och ytterligare erforderliga undersökningar rörande insektens utbredande inom landet anbefalt statskontoret att till domänstyrelsen förskottsvis af under händer varande medel utbetala ett belopp af 7,000 kronor, dels ock enligt nådigt bref den 13 januari innevarande år medgifvit, att hvad som då ännu återstode af nyssnämnda belopp finge af domänstyrelsen användas till bestridande af kostnader för åtgärders vidtagande för bekämpande af omförmälda insekts härjningar, äfvensom anbefalt statskontoret att för samma ändamål förskottsvis af under händer varande medel till domänstyrelsen utbetala ett belopp af högst 10,000 kronor, medgaf i anledning af Kongl. Maj:ts den 23 i sistnämnda månad till Riksdagen aflåtna nådiga proposition angående åtgärder till förekommande af skogshärjning af insekten nunnan Riksdagen, att till ersättande af de enligt förenämnda kongl. bref till domänstyrelsen af statskontoret utbetalda belopp äfvensom för vidtagande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen afgifvet förslag,

Bih. till Rådsd. Prot. 1900. 1 Saml. 1 Afd. 17 Häft.

af åtgärder till bekämpande af ifrågavarande insekts härjningar finge af innevarande års skogsmedel användas ett belopp af högst 175,000 kronor.

Genom nådigt bref den 29 mars innevarande år bemyndigade Kongl. Maj:t domänstyrelsen att för vidtagande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med berörda af domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen afgifna förslag, af åtgärder till bekämpande af insekten nunnans härjningar af innevarande års skogsmedel använda det sålunda af Riksdagen beviljade belopp af högst 175,000 kronor, deraf dock först skulle ersättas de enligt förenämnda kongl. bref den 30 september 1898 och den 13 januari innevarande år till domänstyrelsen af statskontoret utbetalade belopp äfvensom hvad i öfrigt blifvit för det med ifrågavarande anslag afsedda ändamål förskjutet.

I underdånig skrifvelse den 24 påföljde maj gjorde emellertid domänstyrelsen framställning om anvisande af ytterligare medel för vidtagande af åtgärder i ofvan angifna syfte. De redan vidtagna åtgärderna hade nemligen i hvad anginge skogarnes genomhuggning och de qvarvarande trädens limning måst utsträckas öfver betydligt större områden, än som beräknats i domänstyrelsens och landtbruksstyrelsens förenämnda förslag. I följd häraf hade utgifterna för arbetenas verkställande samt kostnaderna för inköp af så kalladt larvlim också blifvit större. Af det beviljade anslaget, 175,000 kronor, hade dittills utanordnats tillsammans 171,843 kronor 58 öre. Med beräkande att omkring 18,000 kronor komme att inflyta för genomhuggning af allmänningsdelegares och enskildes skogar, återstode till domänstyrelsens disposition endast omkring 21,156 kronor. Detta belopp lemnade icke tillgång till bestridande af då ännu återstående utgifter hufvudsakligast för fullbordande af trädens limning, tillsyn under sommaren å det behandlade området, möjligen behöfliga efterarbeten inom detta område samt åtgärder inom möjliga nya härdar för insektens härjningar, hvilka utgifter oundgängligen erfordrades för det afsedda ändamålets vinnande.

Med föranledande af denna domänstyrelsens framställning anbefalde Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 26 maj innevarande år statskontoret att för ifrågavarande ändamål förskottsvis af under händer varande medel till domänstyrelsen på dess requisition utbetala ett belopp af högst 25,000 kronor.

I underdånig skrifvelse den 8 innevarande månad har nu domänstyrelsen anmält, att jemväl sistnämnda anslag visat sig vara otillräckligt och dittills måst öfverskridas med omkring 22,500 kronor.

Anledningen dertill vore att söka i flera sammanträffande omständigheter. I domänstyrelsens och landtbruksstyrelsens förenämnda förslag till åtgärder för bekämpande af nunnans härjningar hade beräknats, att sådana åtgärder genom trädens limning skulle vidtagas å allenast 4,000 hektar af det till 8,909 hektar angifna härjningsområdet. Vid arbetets fullföljande hade det emellertid befunnits lämpligt och nödvändigt att, på sätt styrelsen anført redan i sin nyssberörda skrifvelse den 24 maj innevarande år, utsträcka åtgärderna i fråga om skogsbeståndens genomhuggning och limning öfver en större yta än den sålunda beräknade; och hade för den skull i stället för 4,000 hektar ej mindre än 6,444 hektar blifvit på nämnda sätt behandlade. På grund häraf hade kostnaden för trädens limning i högst betydlig mån öfverstigit den förut beräknade.

Till följd af långvarig torcka under sommaren hade å de behandlade områdena limmet å träden genom afdunstning förlorat sin afsedda verkan och limningen hade derföre måst förnyas å ganska betydliga områden. Utgifterna för efterarbeten å de behandlade områdena hade på grund häraf blifvit större än eljest skulle varit fallet. För arbetets skyndsamma bedrivande hade detsamma pågått jemväl å annan tid än den vanliga dagsverkstiden, hvarför särskild betalning måst erläggas.

På styrelsens föranstaltande hade af såväl vetenskapsmän som skogstjenstemän verkstälts undersökningar angående insektens framträdande och härjningar i landet m. m.

Af de berättelser, som afgifvits öfver berörda undersökningar framginge, bland annat, att nunnelarver, som visade sig så tidigt som under mars månad och mera allmänt utkläcktes i maj månad, genom de verkställda limningarne förhindrats att i större massor ånyo uppstiga i trädskronorna och i anledning häraf förgåtts, samt att de vidtagna omfattande åtgärderna för insektens bekämpande i det stora hela visat sig verksamma, om ock inom de starkast infekterade skogsområdena trädens kalätning icke kunnat förekommas. Såsom en egendomlighet anmärktes, att tallskogen, ehuru äggbelagd och sedermera angripen, stått emot årets larvangrepp, hvarför åtgärder för tallskogens skyddande icke vidare syntes erforderliga, ett förhållande så mycket mer anmärkningsvärdt som man af insektens uppträdande i andra länder hade en annan erfarenhet i fråga om tallens motståndskraft och under innevarande år jemväl i vårt eget lands sydligaste landskap man vid der pågående nunnehärjning å ett mindre område funnit ren tallskog ej allenast angripen utan äfven förstörd af insekten. En påtaglig verkan af bekämpningsåtgärderna å det stora härjningsområdet i Södermanland

och Östergötland vore, att skadeinsectens periferiska utbredning på samma område förhindrats, och inom områdena för insectens första och alltjemt starkaste uppträdande eller å Virå bruks skogar och Jönåkers vestra allmänning hade nunnelarver, ehuru så nära slutet af larvtillståndet, att större delen redan hunnit öfvergå till förpuppning, blifvit angripna af en infektionssjukdom, toppsjukan, genom hvilken, med tillhjälp af parasit-insekter, naturen sjelf droge försorg om nunnehärjningens upphörande. En ansenlig ökning af dessa parasiter hade äfven iakttagits.

Utom nyssnämnda områden undergingo larverna emellertid förpuppning i stora massor, hvarefter iakttagits betydliga fjärlilssvärmar under äggläggning, ehuru svärmningens intensitet varit mindre och fjärlilarne svagare än under nästföregående år. Då emellertid ovisst vore, om härjningen å de områden, hvarest dessa fjärlilssvärmar uppträdt, skulle upphöra af sig sjelf, samt utom dessa områden nya och mera lifskraftiga härdar möjligen kunde förefinnas, hade domänstyrelsen funnit nödvändigt att under höstmånaderna anordna och verkställa undersökningar om äggläggningen, dess styrka och omfattning. Vid dessa undersökningar hade visat sig, att, utom insectens sporadiska förekomst å ganska stora trakter, två nya härdar på betydligt afstånd från den ursprungliga funnes, nemligen å indragna militiebostället Åhlsta i Nikolai socken på $2\frac{3}{4}$ mils afstånd från Virå bruk och vid egendomen Björksund i Tystberga socken på $4\frac{1}{2}$ mils afstånd från Virå. För dessa undersökningar hade skogspersonalen måst bibehållas och aflönas samt kostnader utgifvas till förmän och arbetare. Dylika utgifter ansåge styrelsen komma att erfordras, ehuru till inskränkt omfattning, äfven under vintermånaderna.

Det hade nemligen visat sig, att inom de af insecten starkare angripna områdena skogens afverkning, särskildt hvad granen anginge, borde, såsom ett verksamt medel mot insectens förökande och utbredning, i största möjliga omfattning bedrifvas. För ledande af dessa afverkningar såväl inom de nya härdarna för insectens uppträdande som ock inom de förutvarande måste aflöning till åtminstone två extra jägmästare utgå under nästa års fyra första månader. Kostnaderna för de åtgärder, som sålunda vore afsedda att under denna tid vidtagas, vore beräknade att uppgå till omkring 5,500 kronor.

Beträffande de åtgärder till insectens fortsatta bekämpande, som under nästkommande år i öfrigt borde vidtagas å enskildes skogar, vore styrelsen ännu icke i tillfälle att framlägga något definitivt förslag, då dels utredning om dylika åtgärders omfattning icke ännu blifvit i allt afslutat, dels ock ovisshet rådde om de enskilde skogsegarnes önskan

och villighet att med någon nppoffring å deras sida för åtgärdernas genomförande begagna sig af den hjälp, som från statens sida möjligen komme att lemnas. I hvarje fall kunde dock antagas såsom säkert, att behovet af dylika åtgärder blefve betydligt mindre än under innevarande år.

På grund af hvad styrelsen sålunda anfört, har styrelsen hemställt, att Kongl. Maj:t måtte till fyllande af förenämnda brist och till förestående utgifter för insektens bekämpande under innevarande vinter anvisa i allt 28,000 kronor.

Jemte det Kongl. Maj:t vid föredragning af detta ärende denna dag anbefalt statskontoret att för ifrågavarande ändamål förskottsvis af under händer varande medel till domänstyrelsen på dess requisition utbetala ett belopp af 28,000 kronor, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att de till bestridande af kostnader för insekten nunnans bekämpande, utöfver förenämnda af Riksdagen anvisade anslag å 175,000 kronor, sålunda dels den 26 maj innevarande år dels denna dag anvisade medel, tillsammans högst 53,000 kronor, må statskontoret godtgöras, det belopp intill 47,500 kronor, som under innevarande år utgifvits, af 1899 års skogsmedel och det belopp af högst 5,500 kronor, som kan komma att under år 1900 utgifvas, af samma års skogsmedel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hans Wachtmeister.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 decem-
ber 1899.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANNERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
RESTADIUS.

Departementschefen, statsrådet grefve Wachtmeister föredrog här-
efter:

38:o.

Domänstyrelsens underdåniga skrifvelse den 8 innevarande decem-
ber, deri styrelsen — under erinran att styrelsen genom nådigt bref
den 29 mars innevarande år bemyndigats att, för vidtagande af åtgär-
der till bekämpande af insekten nunnans härjningar, af årets skogs-
medel använda ett belopp af högst 175,000 kronor, deraf dock först
skulle ersättas de enligt nådiga bref den 30 september 1898 och den
13 januari innevarande år till styrelsen af statskontoret utbetalade belopp
äfvensom hvad i öfrigt blifvit för det med ifrågavarande anslag afsedda

ändamål förskjutet, samt att Kongl. Maj:t derefter genom nådigt bref den 26 sistlidne maj anbefalt statskontoret att för enahanda ändamål till styrelsen utbetala ett belopp af högst 25,000 kronor — anmält, att jemväl detta sistnämnda anslag visat sig vara otillräckligt och hittills måst öfverskridas med omkring 22,500 kronor;

och hade domänstyrelsen hemställt, att Kongl. Maj:t måtte till fyllande af förenämnda brist och till förestående utgifter för samma ändamål under innevarande vinter anvisa i allt 28,000 kronor.

Statsrådet hemställde, att Kongl. Maj:t måtte

dels anbefalla statskontoret att för ifrågavarande ändamål förskottsvis af under händer varande medel till domänstyrelsen på dess requisition utbetala ett belopp af 28,000 kronor,

dels ock i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att de till bestridande af kostnader för insekten nunnans bekämpande, utöfver förenämnda af Riksdagen anvisade anslag å 175,000 kronor, sålunda dels den 26 maj innevarande år dels denna dag anvisade medel, tillsammans högst 53,000 kronor, finge statskontoret godtgöras, det belopp intill 47,500 kronor, som under innevarande år utgifvits, af 1899 års skogsmedel och det belopp af högst 5,500 kronor, som kunde komma att under år 1900 utgifvas, af samma års skogsmedel.

Hvad statsrådet sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Waldemar Roos.